

2015 m. „Boružiukai“ bibliotekoje švenčia „Ožio“ dieną

Vardan šarkų! Čia nieks, čia grieks... Tu, oży, baltaplauki, prašyk pono Dievo kad greičiau užsnigtų...

Varvantis ketvirtadienio, lapkričio 12 dienos, rytas. Debesys nusileidę ant miesto, prisisotinę drėgmės, kurios nebeišlaiko ir taško žemėn, kliudydami visus kas tik išdrįsta išeiti laukan. Drąsuolių ne taip daug, bet jų yra. Vieni priversti, nes skuba, kiti... Kiti džiugiai klegėdami lietų pasitinka. Neišsigandę lapkričio darganos ir lietaus. Trakų darželio „Ežerėlis“ vaikai lydimi auklėtojos Birutės ir LEU studentės

Liucijos atiteškėjo per balas balutes...

Šiuldu buldu papartyne, uodas plėšė kakarinę, žąsinas kankliavo, gaidys trimitavo, briedis trypinėjo, kiškiai griuvinėjo, meškutės dūdas pūtė, varnos plunksnas pašė, katinai būgnus bubino, vaikai jiems pritarė, sunku buvo besuprast kur kas, o dar ožio linksmas bliovimas. Visiems kojos pačios kilnotis pradėjo, šokti ir pokštaut visi suskubo. Papartynas, tai Trakų viešosios bibliotekos vaikų literatūros skyrius, o visko kaltininkė - nepelnytai primiršta, linksma ir išdykėliška šventė, – Ožio diena. Nūdiene ne visiems žinoma ar girdėta.

Ožio diena – tradicinė lietuvių paskutinė rudens šventė, kurios metu atsisveikinama su Rudeniu ir surengiamos linksmos Žiemos šauktuvės. Piemenukai išsirinkdavo patį storią ir balčiausią beržą, kurio pašonėje sukurdavo laužą, tartum žiemos dievams ką aukoti ruošęsi. Kad greičiau pasnigtų, aplink beržą tris kartus apveddavo baltą ožką. Baltas beržas ir balta ožka simbolizavo sniegą. Mažiausias piemenukas garbingai sėdėdavo raitas ant ožio, o kiti stebėdavo gyvuliuko akis, jei žiūri į šiaurę – snigs, žiema greitai ateis, jei į pietus – dar nebus žiemos. Piemenukai žaidė įvairius žaidimus, pavyzdžiui „oželį“, kurio metu prie galvos pridėję pirštus „baidydavosi“, erzindavo vienas kitą. Ožiai buvo papuošiami kaip karaliai, su karūnomis ir vaišinami kopūstais, morkomis. Šią dieną lauke ant laužo piemenukai paskutinį kartą kepdavo savo skanėstą – kiaušiniene iš dvylikos kiaušinių. Baltas ožys turėdavo tapti tarpininku tarp dieviškojo pasaulio ir žemiškojo. Buvo tikima, jog jis gali priartinti žiemą ir savo elgesiu išpranašauti ateitį. Ši diena, tai piemenėlių šventė, kurią smagu ir dabar paminėti su vaikais, kas žino gal balta ir puri žiema greičiau ateis. Apie ožį daug dar išlikusių liaudies dainų, ratelių, šokių, žaidimų, orų spėjimų. Ožio personažą sutinkame ir mūsų kalendorinėse šventėse. Senovės papročių nereiktų pamiršti. Šiose piemenėlių išdaigose, vaidybiniuose žaidimuose slypi mūsų tautos praeitis. O ar mums tai įdomu? Gal vertėtų pasklaidyti dulkėtas kraštotyros knygas arba tiesiog bėgti laukan žiemos kviesti. Kadangi dabar ožkų niekas apie beržus nevedžioja ir ant laužo kiaušiniene nekepa, tai ir snigti neskuba. Štai jau lapkričio vidurys, o snaigių kaip nėra taip nėra. Tai Trakų viešosios bibliotekos vaikų literatūros skyriaus iniciatyva kabinomės į ratą, paleidome gerkles – „Eina ožys rėkdamas, ragu dangų rėždamas, galvelę kinkuodamas, barzda žemę šluodamas...“.

Trakų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos
vaikų literatūros skyrius
vyr. bibliotekininkė Rasa Pavilionienė

P. S. Žvilgsnis iš šono:

Dalyvavimas šiame puikiai organizuotame ožio dienos minėjime mano praktikos metu suteikė galimybę pamatyti vaikų veiklą už darželio ribų. Įspūdis toks, kad viskas buvo pateikta įdomiai ir originaliai. Manau, kad tai naudingas bendradarbiavimas tarp darželio ir bibliotekos, abipusė nauda, tokiu būdu priešmokyklinio amžiaus vaikai praplečia savo pasaulėžiūrą, mokosi socialinių įgūdžių. Tai graži tradicija, puoselėjanti mūsų papročius, atgaivinti lietuvių liaudies tradicijas, tai taip reikalinga šiandien į mokyklą besiruošiančiam priešmokyklinio amžiaus vaikui, kad nepamirštų ir puoselėtų atnaujintų tai, kas mūsų protėvių buvo taip gražiai minima ir švenčiama.

Tokio pobūdžio renginiai ugdo vaikų kūrybiškumą, kompetencijas. Juk vaikai bendrauja su bendraamžiais, su suaugusiais, bendradarbiauja, skaito, šoka, dainuoja, muzikuoja vaidina, rodo iniciatyvą, improvizuoja, eksperimentuoja, džiugiai nusiteikę sėkmingai besiuogo. Bibliotekoje vaikai ne tik prisiminė liaudies tradiciją apie žiemos sutiktuves, bet ir už aktyvų dalyvavimą buvo apdovanoti, gavo kūrybinių užduočių – gražiai iškarpyti ožio su sparnais siluetą, gal ir tai prisidės prie greitesnio žiemos atėjimo. O dar išgirdome, kad žiemužė greičiau ateis, jei rateliu apeisime aplink beržą tris kartus. Mes laukiame baltos, gražios žiemos su sniegu, tad vos tik grįžome į darželio kiemą, tai ir padarėme - susikabinę kartu smagiai apėjome aplink beržą tris kartus. Dabar džiugiai nusiteikę galime laukti žiemos, kuri netrukus pas mus po tokių jos sutiktuvių tikrai turėtų ateiti.

Dėkoju už smagias akimirkas, kartu praleistą laiką, gerą nuotaiką, suteiktas žinias, už galimybę dalyvauti tokiaame šauniame renginyje ir už bendradarbiavimą vaikų labui. Tikiuosi, kad vaikai ateityje bus kviečiami į panašaus pobūdžio renginius ir turės galimybę juose dalyvauti. Juk vaikai – mūsų šviesi ateitis, o ateitimi reikia pasirūpinti, nepaisant besikeičiančių gyvenimo reikalavimų, diegiamų naujausių technologijų, taip pat puoselėjant mūsų lietuvių liaudies tradicijas, gerbiant protėvių papročius ir kultūrą, tęsiant tai, kas nuo senovės atėję.

Lietuvos Edukologijos Universiteto
ikimokyklinės ir priešmokyklinės pedagogikos studentė
Liucija Terenteva

